

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 9 март 2021 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Борис Велчев

Членове: Георги Ангелов	Таня Райковска
Анастас Анастасов	Надежда Джелепова
Гроздан Илиев	Павлина Панова
Мариана Карагъзова-Финкова	Атанас Семов
Константин Пенчев	Красимир Влахов
Филип Димитров	

при участието на секретар-протоколиста Мариана Малканова разгледа в закрито заседание на 9-ти март 2021 г. конституционно дело № 4/2021 г., докладвано от съдия Павлина Панова.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България (Конституцията) във фазата по допустимост на искането по реда на чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Делото е образувано на 25.02.2021 г. по искане на президента на Република България за установяване на противоконституционност на чл. 46, ал. 8, чл. 194, ал. 6, чл. 213а, ал. 2, чл. 411а, ал. 4 относно думите „както и делата от компетентност на прокурора по разследването срещу главния прокурор или негов заместник“ от Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) (обн., ДВ, бр. 86 от 28.10.2005 г., посл. доп., ДВ, бр. 16 от 23.02.2021

г.) и на чл. 136, ал. 11 от Закона за съдебната власт (ЗСВ) (обн., ДВ, бр. 64 от 07.08.2007 г., посл. изм. и доп., ДВ, бр. 16 от 23.02.2021 г.).

Според вносителя на искането разпоредбите на чл. 46, ал. 8, чл. 194, ал. 6 НПК и чл. 136, ал. 11 ЗСВ противоречат на чл. 6, ал. 2, чл. 117, ал. 2 и чл. 126, ал. 2 от Конституцията, чл. 213а, ал. 2 НПК противоречи на чл. 6, ал. 2 от Конституцията, чл. 411а, ал. 4 НПК относно думите „както и делата от компетентност на прокурора по разследването срещу главния прокурор или негов заместник“ противоречи на чл. 119, ал. 3 от Конституцията.

На първо място президентът излага съображения за противоречие на чл. 46, ал. 8, чл. 194, ал. 6 НПК и чл. 136, ал. 11 ЗСВ с принципа на независимост на съдебната власт (чл. 117, ал. 2 от Конституцията). Според вносителя, като въвежда фигурата „прокурор по разследването срещу главния прокурор или негов заместник“ (чл. 194, ал. 6 НПК) и като предвижда, че неговите действия не подлежат на ръководство и контрол за законност, осъществявани в рамките на самата прокурорска служба (чл. 46, ал. 8 НПК и чл. 136, ал. 11 ЗСВ), законодателят премахва важни гаранции за обективност, всеостранност и пълнота на разследването.

На второ място в искането на президента са изложени аргументи за противоречие на чл. 46, ал. 8, чл. 194, ал. 6, чл. 213а, ал. 2 НПК и чл. 136, ал. 11 ЗСВ с принципа на равенство на гражданите пред закона и недопускане на привилегии, основани на лично или обществено положение (чл. 6, ал. 2 от Конституцията). Вносителят посочва, че с установения в закона ред за разследване на престъпленията, извършени от главния прокурор или негов заместник, законодателят въвежда по отношение на тях един различен от установения ред за разследване на престъпления, извършени от всеки друг гражданин, което намира за непропорционално на преследваната от законодателя цел и го определя като необосновано отклонение от принципа на равенство на гражданите

пред закона. Президентът допълва, че разпоредбата на чл. 213а, ал. 2 НПК въвежда неравно третиране на гражданите и на друго основание, тъй като пострадалите от престъпления, извършени от главния прокурор или негов заместник, имат право да обжалват отказа на прокурора по разследването срещу главния прокурор или негов заместник за образуване на досъдебно производство, а всички останали пострадали от престъпления нямат това право.

На следващо място вносителят твърди, че разпоредбата на чл. 411а, ал. 4 НПК относно думите „както и делата от компетентност на прокурора по разследването срещу главния прокурор или негов заместник“ противоречи на чл. 119, ал. 3 от Конституцията, тъй като нарушава установената в него забрана за създаване на извънредни съдилища. Президентът поддържа, че с оспорената разпоредба, в противоречие с възприетия досега принцип за смесена субектно-предметна компетентност, юрисдикцията на специализирания наказателен съд се разширява и включва делата, по които компетентен е прокурорът по разследването срещу главния прокурор или негов заместник, определяйки подсъдността единствено с оглед качеството на подсъдимия. Според вносителя по този начин специализираният наказателен съд се превръща в извънреден съд, а с това се компрометира и независимостта на съдебния контрол над действията на прокурора по разследването срещу главния прокурор или негов заместник.

Според президента разпоредбите на чл. 46, ал. 8, чл. 194, ал. 6 НПК и чл. 136, ал. 11 ЗСВ противоречат на чл. 126, ал. 2 от Конституцията. Подчертава се, че съгласно чл. 46, ал. 8 НПК и чл. 136, ал. 11 ЗСВ прокурорът по разследването срещу главния прокурор или негов заместник е поставен извън системата за ръководство и контрол върху законността на актовете на прокурорите с изричното посочване, че спрямо него главният прокурор не може да упражнява своите правомощия за

надзор за законност и методическо ръководство. Това правомощие на главния прокурор, според вносителя, е конституционноустановено и може да бъде ограничено единствено с промени в Конституцията. Вносителят заключава, че с изключването на прокурора по разследването срещу главния прокурор или негов заместник от йерархично изградената система за ръководство и контрол в националната прокурорска служба, той остава да действа самостоятелно и липсват каквито и да било гаранции срещу произволни действия от негова страна, включително и насочени срещу главния прокурор.

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, съобрази следното:

Искането е направено от субект, който е оправомощен да сезира Конституционния съд съгласно чл. 150, ал. 1 от Конституцията, и има за предмет установяване на противоконституционност на разпоредби от закон, което е правомощие на Конституционния съд по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Основния закон.

Вносителят на искането излага подробно съображенията си в подкрепа на твърдените противоречия на чл. 46, ал. 8, чл. 194, ал. 6, чл. 213а, ал. 2, чл. 411а, ал. 4 относно думите „както и делата от компетентност на прокурора по разследването срещу главния прокурор или негов заместник“ НПК и на чл. 136, ал. 11 ЗСВ с Конституцията.

По така очертания предмет на искането Конституционният съд не се е произнасял с решение или определение, поради което не е налице отрицателната процесуална предпоставка, която да изключва неговата допустимост (чл. 21, ал. 6 ЗКС).

Искането има изискуемите от чл. 17, ал. 1 и 2 ЗКС и чл. 18, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд (ПОДКС) форма и реквизити и следва да се допусне за разглеждане по същество.

С оглед предмета на конституционното производство Съдът счита, че като заинтересувани институции на основание чл. 20а, ал. 1 ПОДКС следва да конституира: Народното събрание, Министерския съвет, министъра на правосъдието, министъра на вътрешните работи, Висшия съдебен съвет, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, главния прокурор, директора на Националната следствена служба, Висшия адвокатски съвет и омбудсмана на Република България.

Съдът намира, че като заинтересувани неправителствени, съсловни, синдикални и други организации на основание чл. 20а, ал. 2 ПОДКС следва да покани да предложат становище: Съюз на юристите в България, Фондация „Български адвокати за правата на човека“, Асоциация за европейска интеграция и права на човека, Българска асоциация за европейско право, Български хелзинкски комитет, Институт за модерна политика, Фондация „Антикорупционен фонд“, Съюз на съдиите в България, Българска съдийска асоциация, Асоциация на прокурорите в България, Камара на следователите в България.

Съдът намира, че на основание чл. 20а, ал. 3 ПОДКС, следва да бъдат поканени да дадат писмено правно мнение по предмета на делото: проф. д.ю.н. Васил Мръчков, проф. д.ю.н. Георги Митов, проф. д.ю.н. Лазар Груев, проф. д.ю.н. Маргарита Чинова, проф. д.ю.н. Румен Марков, проф. д-р Веселин Вучков, проф. д-р Георги Близнашки, проф. д-р Гергана Маринова, проф. д-р Даниел Вълчев, проф. д-р Добринка Чанкова, проф. д-р Екатерина Михайлова, проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Момяна Гунева, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Киров, проф. д-р Пламен Панайотов, проф. д-р Снежана Начева, проф. д-р Янаки Стоилов, доц. д-р Атанас Славов, доц. д-р Бойко Рашков, доц. д-р Екатерина Салкова, доц. д-р Здравка Кръстева, доц. д-р Зорница Йорданова, доц. д-р Мартин Белов, доц. д-р Наталия Киселова, доц. д-р Снежана Ботушарова, доц. д-р Христо Паунов, д-р Боян Бележков, д-р Ивайло Цонков и д-р Янко Ройчев.

По тези съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 ЗКС, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

Допуска за разглеждане по същество искането на президента на Република България за установяване на противоконституционност на чл. 46, ал. 8, чл. 194, ал. 6, чл. 213а, ал. 2, чл. 411а, ал. 4 относно думите „както и делата от компетентност на прокурора по разследването срещу главния прокурор или негов заместник“ от Наказателно-процесуалния кодекс (обн., ДВ, бр. 86 от 28.10.2005 г., посл. доп., ДВ, бр. 16 от 23.02.2021 г.) и на чл. 136, ал. 11 от Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 64 от 07.08.2007 г., посл. изм. и доп., ДВ, бр. 16 от 23.02.2021 г.).

Конституира като заинтересувани институции по делото: Народното събрание, Министерския съвет, министъра на правосъдието, министъра на вътрешните работи, Висшия съдебен съвет, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, главния прокурор, директора на Националната следствена служба, Висшия адвокатски съвет и омбудсмана на Република България, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се дава 30-дневен срок да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправя покана да предложат становище по делото до: Съюз на юристите в България, Фондация „Български адвокати за правата на човека“, Асоциация за европейска интеграция и права на човека, Българска асоциация за европейско право, Български хелзинкски комитет, Институт за модерна политика, Фондация „Антикорупционен фонд“, Съюз на съдиите в България, Българска съдийска асоциация, Асоциация на прокурорите в България, Камара на следователите в България, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се дава

възможност в 30-дневен срок да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправя покана до: проф. д.ю.н. Васил Мръчков, проф. д.ю.н. Георги Митов, проф. д.ю.н. Лазар Груев, проф. д.ю.н. Маргарита Чинова, проф. д.ю.н. Румен Марков, проф. д-р Веселин Вучков, проф. д-р Георги Близнашки, проф. д-р Гергана Маринова, проф. д-р Даниел Вълчев, проф. д-р Добринка Чанкова, проф. д-р Екатерина Михайлова, проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Момяна Гунева, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Киров, проф. д-р Пламен Панайотов, проф. д-р Снежана Начева, проф. д-р Янаки Стоилов, доц. д-р Атанас Славов, доц. д-р Бойко Рашков, доц. д-р Екатерина Салкова, доц. д-р Здравка Кръстева, доц. д-р Зорница Йорданова, доц. д-р Мартин Белов, доц. д-р Наталия Киселова, доц. д-р Снежана Ботушарова, доц. д-р Христо Паунов, д-р Боян Бележков, д-р Ивайло Цонков и д-р Янко Ройчев, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се дава възможност в 30-дневен срок да дадат писмено правно мнение по предмета на делото.

Препис от определението да се изпрати на вносителя на искането, който в 30-дневен срок може да представи допълнителни съображения.

Председател:

Членове: (